

EN ALGUNES COSES
SEGUIM COM A
L'EDAT MITJANA?

Abel Mariné

Professor emèrit de nutrició
i bromatologia. Facultat
de Farmàcia. Campus
de l'Alimentació. UB

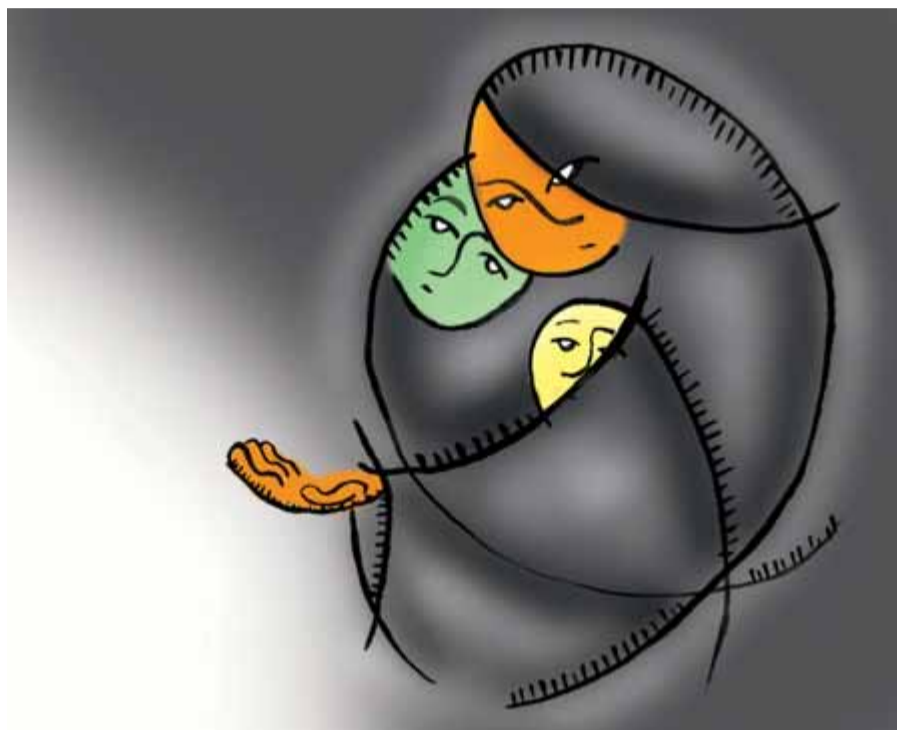
De set en set

J.J. Navarro
Arisa

El menjar dels pobres

Un record personal de la Badalona dels anys cinquanta del segle passat: les cues de pobres que, a l'hora de dinar, anaven a buscar menjar, com passava a moltes altres poblacions, a l'Auxilio Social. L'existència de persones necessitades és tan vella com el món. A l'Evangeli segons Sant Mateu, Jesús afirma que "de pobres tothora en tindreu", i aquesta obvietat s'inspira en una font més antiga, el Deuteronomi, on llegim que "mai no faltaran pobres a la terra; per això et mano: obriràs tota la teva mà als teus germans, als teus necessitats, al teu pobre que és a la teva terra". L'autor d'aquest text ja filava prim, perquè no només es preocupava dels pobres "autòctons" sinó també dels pobres forasters, qüestió que segueix ben vigent. Fa uns dies, en aquest diari, Lluís Muntada destacava que "mai s'ha evitat que algú quedi enrere, i encara menys les persones provinents de la immigració pobra".

N. VAN DEN BERG

EL TEMA S'HA DEBATUT fa ben poc al Parlament de Catalunya, i un titular d'El Punt Avui parlava d'un dels aspectes del problema: els pobres "obesos per malnutrició", que mengen malament encara que, segurament, no "passen gana". Però les xifres que ha donat la Unió Europea sobre el nombre d'infants pobres a l'Estat espanyol indiquen que a casa nostra hi ha criatures i adults que necessiten que se'ls proporcionin aliments, com ja fan moltes institucions públiques i privades, perquè els en falten.

JA L'ANY 1974 UMBERTO ECO va publicar un assaig en què afirmava que la nostra època té trets propis de l'edat mitjana (crisis, inseguretat, dogmatismes, desordres...), tot i que el medievalista Miquel Raufast, a qui dec molta informació sobre el tema d'aquest article, creu que és una teoria agosarada perquè destaca els aspectes més pejoratius d'aquella època, que en d'altres no era tan "fosca" com se sol pensar. De fet, Eco ja ho matisa. Com que aquells eren uns temps en què Catalunya tenia més capacitat de prendre decisions que ara, i disposem d'estudis sobre els aliments que

es donaven als pobres, pot ser interessant veure si hem evolucionat gaire sobre aquesta qüestió.

EN TEMPS DE CARESTIA d'aliments els carrers de Barcelona s'omplien de pobres, nous i antics, que demanaven caritat. Eren les "manifestacions" d'aleshores. Aquells mendicants tenien on anar, a la pia almoïna de la catedral de Barcelona, perquè el que avui és el Museu Diocesà acollia aquella institució de beneficència (altres bisbats també en tenien). Gràcies a investigadors com Tomás López Pizcueta i María Echàñiz Sans, coneixem l'alimentació dels pobres assistits a la pia almoïna (una precursora de Càritas?) a partir

de l'anàlisi dels seus llibres de comptes. El menjar subministrat, un àpat al dia, era senzill però suficient. Hi havia pa, carn (generalment de moltó, ja que la d'aus es considerava pròpia de les classes altes) o peix (en períodes com quaresma), acompanyats de verdura (cols, espinacs, faves), oli d'oliva i una mica de formatge i ous. De fruita, pràcticament no en donaven perquè les postres no s'estilaven, especialment entre els pobres. També se'ls proporcionava vi, considerat una font barata d'energia. Malauradament aquestes aportacions no arribaven a tots els que ho necessitaven, perquè es destinaven més als pobres "vergonnyants" (els que ho eren de feia poc) que als més necessitats. Un altre problema era que les despeses de gestió eren elevades i la capacitat d'evolució segons les noves necessitats, escassa. Però va ser una època en què ja es va començar a superar la idea que la caritat santifica el pobre pel sacrifici i el ric per la pràctica de la caritat, i a assumir que era un problema social. Observem algunes similituds amb la situació actual? Seguim en algunes coses com a l'edat mitjana?

Els pobres a l'edat mitjana tenien on anar: a la pia almoïna de la catedral de Barcelona, que els assistia quan no tenien menjar

Degradada?

En el moment culminant de la tensió arran de la crisi ucraïnesa, Barack Obama, va *degradar* Rússia, traient-li l'estatus de superpotència global i qualificant-la de "potència regional, que només pot amenaçar els seus veïns més propers". És probable que les paraules d'Obama siguin rendibles a nivell de propaganda, però la seva versemblança és més que discutible, perquè ignora les capacitats i les dimensions reals de Rússia a l'escenari internacional.

Amb la superfície territorial més gran de tots els estats del món, Rússia ja no és la combinació de caserna i estat policíac que era en temps de la Unió Soviètica, però no per això és menystenible. A nivell militar, Rússia conserva unes capacitats notables, tot i que no pot competir amb els EUA. Disposa del segon arsenal nuclear

La 'degradació' de Rússia pot ser rendible com a propaganda, però no té en compte les seves capacitats reals

més gran del món, amb una capacitat destructiva gairebé inimaginable. A nivell econòmic, la seva reconversió al capitalisme en els darrers anys i la seva abundància de recursos naturals la fan un competidor vigorós. La seva capacitat diplomàtica de projectar poder excedeix la d'una simple potència regional, i Rússia disposa d'un instrument de primer ordre per fer sentir el seu pes a l'escena mundial: manté el seu poder de veto en el Consell de Seguretat de les Nacions Unides. Si no fos així, ¿com és que els EUA pressionen els seus aliats europeus perquè es mantinguin vigilants i augmentin les seves despeses de defensa? ¿I com és que l'OTAN es disposa a emprendre un procés que s'assembla molt a un rearmament a Europa? La crisi d'Ucraïna, que encara no ha acabat del tot, ha posat de manifest que Rússia encara inspira desconfiança i temor en els seus adversaris, i que la seva *degradació* no passa de ser un recurs retòric.

EN
SÍSF

Jordi
Soler

